

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 9442
Tarih : 09.12.2024

10/2151

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de ekonomik sorunlarla birlikte milyonlarca yurttaş ciddi bir yoksullaşmayla karşı karşıya kalmıştır. Siyasi iktidarın ekonomik politik tercihlerinin tetiklediği çoklu krizin etkileri geniş toplum kesimlerine kadar yayılmıştır. Geline aşamada enflasyon kontrol altına alınamamış, emekçilerin alım gücü her geçen gün daha da düşmüştür. Çünkü temel gıda ürünlerine yönelik zamlar, elektrik ve doğalgaz faturaları ile başa çıkmak günden güne zorlaşmıştır. Buna mukabil çalışanlar açısından asgari ücret, temel ve yaygın bir gelir haline getirilirken asgari ücret oranı hiçbir şekilde insan onuruna yaraşır bir seviyeye getirilmemiştir. Bu sebeple asgari ücretin çalışanların maruz kaldığı ekonomik sorunlar göz önünde bulundurularak insan onuruna yaraşır bir seviyeye çıkarılması amacıyla Anayasa’nın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

Gülcan KAÇMAZ SAYYİĞİT

Van Milletvekili

GEREKÇE

Siyasi iktidarın ekonomi politik tercihleriyle derinleşen çoklu krizlerle birlikte yoksullaşma ciddi boyutlara varmıştır. İşsizleri ve geliri olmayanları etkilemesi beklenen yoksulluk; bugün çalışan yoksulluğu ve emekli yoksulluğu olarak geniş toplum kesimlerinde hayati bir soruna dönüşmüştür. Geline aşamada gelir dağılımında adaletsizlik derinleşirken yüksek enflasyonla birlikte alım gücü de düşmüştür. Özellikle temel hak ve özgürlüklerin gerilediği, güvenlikçi politikaların benimsendiği ve yargı bağımsızlığının ortadan kaldırıldığı otoriterleşme sürecinde ekonomik göstergelerin de bozulduğu görülmektedir. Bu sebeple Türkiye’de enflasyondan döviz kurlarına, dış ticaret açısından ödemeler dengesine kadar birçok alanda sorunlar yaşanmaktadır.

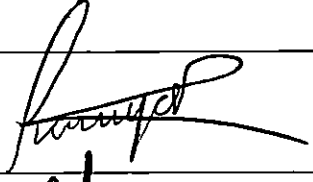
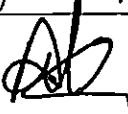
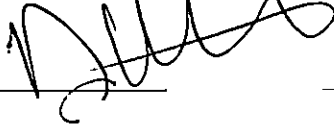
Siyasi adımlarla üretilen ekonomik kriz, milyonlarca yurttaşın gündelik hayatını katlanılmaz derecede zorlaştırmıştır. Öyle ki çalışanlar dahi kazandıkları ücretle geçinemez bir noktaya gelmiştir. Çünkü periyodik olarak artan gıda fiyatları, derinleşen barınma sorunu, vergi adaletsizliği ve bireysel borçluluk karşısında paranın pula döndüğü bir süreç yaşanmaktadır. Bundan en çok etkilenen kesimlerin başında ise emeklerinin karşılığını alamayan milyonlarca asgari ücretli çalışanlar gelmektedir. 2023 yılı enflasyon oranı %65 düzeyinde seyrederken gıda enflasyonu %72’leri bulmuşken asgari ücretin 2024 yılında 17 bin 2 TL olarak belirlenmesiyle çalışan yoksulluğu derinleştirilmiştir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Vedat Işıksan, hayat pahalılığını görmezden gelerek asgari ücretin 22 yılda 92 kat olduğunu belirtse de realitede, 22 yıl önce maaşıyla 7 çeyrek altın alabilen emekçilerin artık 4 çeyrek altın dahi alamaz hale getirildiği ortadadır.

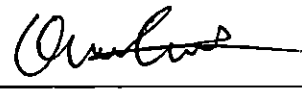
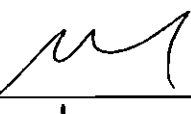
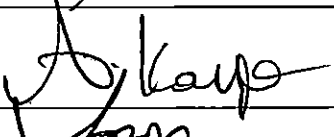
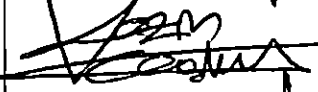
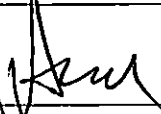
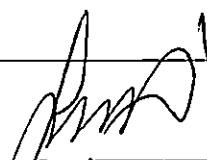
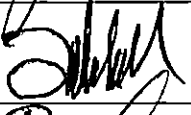
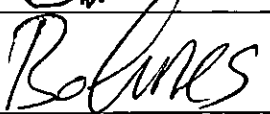
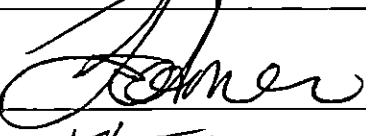
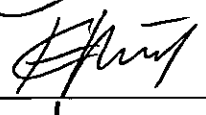
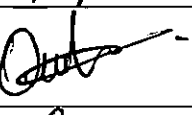
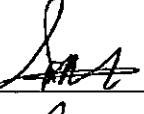
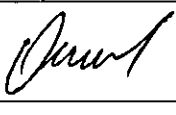
Yoksulluk ve açlık sınırına yönelik araştırmalar da asgari ücretin gerektiği seviyede olmadığını ortaya koymaktadır. Türk-İş verilerine göre açlık sınırı 20 bin 431 TL, yoksulluk sınırı ise 66 bin 553 TL seviyesine yükselmiş durumdadır. Buna göre asgari ücret ile açlık sınırı arasındaki makas da genişlerken tablo kayıt dışı çalışan işçiler ile daha düşük ücretle çalışanlar için daha da kötüleşmektedir. Bununla birlikte açıklanan enflasyon verileri de yurttaşın geçim sıkıntısını ortaya koymaktadır. TÜİK’in açıkladığı enflasyon oranı yıllık bazda %47,09 olurken bağımsız araştırmacılarla oluşan ENAG’a göre yıllık enflasyon %86,76 olarak açıklanmıştır. DİSK-AR da TÜİK verilerine dayanarak yaptığı hesaplamada gıda enflasyonunun emeklilere %67 oranında yansıdığını, düşük gelirli yüzde 20’lik grubun gıda enflasyonunun %67,8 ve en yoksul yüzde 20’lik gelir grubunun gıda enflasyonunun ise %86,2 olduğunu belirtmektedir.

Asgari ücretin bir istisnai gelir olmanın ötesinde temel bir gelir haline getirilmesi, çalışan yoksulluğun üretimidir. Çünkü 22 yıl önce asgari ücretle çalışanların oranı %25 civarında iken bugün çalışanların %50’si asgari ücrete mahkûm edilmiştir. Oysaki dünya ölçeğinde asgari ücret, başlangıç ödeneği olarak iş hayatına yeni başlayanlar için en düşük başlangıç ödeneğini ifade etmektedir. Bu sebeple asgari ücretle çalışan oranının düşürülmesi temel bir politik hedef olarak ortaya çıkmaktadır. Bugün asgari ücretli çalışan oranı Avrupa Birliğinde ortalama %9 seviyesindeyken Hollanda’da bu oran %3, Almanya’da %6, Hırvatistan’da %10’dur. Bunun yanında Türkiye, asgari ücretin en düşük olduğu ülkelerin başında gelmektedir. Haftalık ortalama çalışma süresinin en yüksek olduğu Türkiye’de emekçiler en çok çalışıp da az kazanan durumundadırlar.

Bu tablo karşısında AKP iktidarının “çalışanları enflasyona ezdirmedik” söylemi propagandadan öteye geçmemiştir. Çünkü milyonlarca yurttaşın geçim sorunu ile çalışanların ücret sorunu çözülmüş değildir. Özellikle yeni yılla birlikte beklenen zamlar düşünüldüğünde

cret artışında hakkaniyet temelli yaklaşımın zorunluluğu da ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda asgari ücretin, tahmin edilen enflasyona göre belirlenmesi kabul edilemez bir yaklaşımdır. Anayasa'nın 55'inci maddesi de açıkça asgari ücretin tespitinde geçim koşulları ile ekonomik durumun göz önünde bulundurulması gerektiğini söylemektedir. Çalışanların maruz kaldığı geçim sorunu nedeniyle 2025 itibariyle asgari ücretin en az 35 bin TL'ye çıkarılması ve senede dört kez ve o ay açıklanan en yüksek yoksulluk sınırının yarısına denk gelecek şekilde güncellenmesi gerekmektedir. Bu itibarla asgari ücretin insan onuruna yaraşır bir oranda belirlenip temel bir ücret olmaktan çıkarılmasına yönelik tedbirlerin alınması amacıyla TBMM'nin devreye girmesi elzemdir.

1	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	

6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
17	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	